

Dr. Nagy Sándor
ügyvédi irodáját József főherceg-ut 12. szám I. em.
helyezte át.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1902. JUNIUS HÓ 1.
II. ÉVFOLYAM II. SZÁM. ====
=== MEGJELENIK MINDEN
MÁSODIK VASÁRNAP. ===

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.
KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.
Egyes száma 40 fil.

==== ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVNYOMDÁJA. ====

RÉVÉSZ NÁNDOR
KÖNYVKERESKEDÉSE.

Aradon, Szabadság-tér 20. szám. — Városi és megyei telefon szám 265.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40 fill.

A K V Ó T A.

Arad, június 1.

A magyar kvóta-bizottság részben mégis győzedelmesen került ki a majdnem kátyuba veszett hosszadalmas tárgyalás küzdéséből.

Régen, nagyon régen kellett volna már ilyen erélyesen fellépni a magyar parlament ellenzékének: akkor bizony a kvóta aránya nem lenne olyan rettenetesen magas, melynek sulya alatt az egész ország népe görnyed.

Fájdalom, hogy a kvóta képezi a legnagyobb bizonyítékát annak: hogy *mi* egy egy-séges hatalomnak korona tartománya vagyunk, nyelvünk pedig szintén csak „*Landes-schprache*.” Pedig Deák Ferenc az 1861-iki országgyűlés május 13-diki ülésében világosan kifejtette, hogy: Magyarország az uralkodó-házzal szerződött, *nem pedig az örökös tartományokkal*; szerződött az örökösödés felett, *nem pedig valamely kapcsolat felett. Ezt megváltoztatni és helyébe szorosabbat állítani, magát az örökös tartományok érdekeinek lekötni s ez által alkotmányos önállásáról lemondani szándéka nincs és sohasem lehet.*

És mégis, 1867-ben az iktatódott törvénybe, hogy Magyarország és az örökös tartományok közt jogilag fennálló kapcsolat volt, a „*pragmatica sanctio*” alapján. Tehát a jövőre is úgy marad!?

Igy adta be Magyarország a derekát és hogy ilyen könnyelműen birkatürelmű nép vagyunk: bizonyítja az a *négyszáz év*, melyet eltöltöttünk az erőszakosság, a tulkapó hatalmi becsvágy, a rémuralom, majd a kényszerhely-

zet okozta cseppnyi hatalmi engedékenység *sulya* alatt.

Egy kissé jobban visszapillantva a történelembe, láthatjuk, hogy ha politikai jellemünk és magyarságunkban nem lennénk annyira *szájkosarazottak*: régen legyűrhattük volna azt, ami nekünk nem tetszik. Megsemmisítettük volna azt, ami kényszerzubbonyt ad önállóságunk iránti törekvéseinkre.

A történeti jog szilárd alapján: ezredéves erőnk tiszta tudatában és mindenekelőtt az emberiségnek veleszüetett örökös önállásra készítő jogánál fogva elmondhatjuk, hogy a *magyarság* mellett szól a jog és igazság, ha külön akar válni Ausztriától. És nem volt joga, az 1867-iki országgyűlésnek az osztrák „*Haus-Gesetz*” hurokját a szerencsétlen magyar nemzet nyakába vetni a *kvóta* rettenetes terhével együtt. Ez még mind hagyján, de az az átkozott *kvóta* sosem fogyott, hanem mindig emelkedett oly annyira, hogy már, hála-isten a kormány is belátta, hogy ez tovább nem mehet. Csakhogy tovább fog menni! Ez a jelenlegi állapotokból világosan látszik, hogy csak idők kérdése, a mikor a legmagasabb kéz jóváhagyja az osztrák követelést, pláne ha egyszer más kerül a legmagasabb helyre.

Hogyha bátorsága lett volna a képviselőház ellenzékének, most itt let volna az ideje annak, hogy megmutassa azt, hogy a Nemzet, a magyarság, a kétségbeeséssel küzdő magyar *nép* szentjogos ügye érdekében tovább is tud menni! — Kijelentette volna, hogy nem fogadja el, nem fogadhatja el a *kvóta* mostani hányadát sem: azért nem fogadhatja el, mert a magyar gazdasági álla-

potok olyanok, hogy a szegény magyar népnek még kukoricalisztre is alig jut, gyermekei pedig sápadtak, véznák, sirnak az éhségtől.

Nyissátok ki hát a szemeteket ti magyar *önzetlen* politikusok, tekintsetek csak végig Kárpátoktól az Adriáig — nézzétek meg csak, hogy *földanyánk* milyen szomorú ígéretekkel kecsegtet bennünket, pusztulás, vész, a *kenyér* hiánya fog beállni mindenütt . . . — És az új ágyuk azért csak bömbölnek az *Osztrák*-magyar katonai hatalom jegyében . . . A magyar nép pedig sir a kenyérért és a párnáért, mit az adóért elvittek feje alól. Próbálj csak fellázadni szegény magyar nép és követeld az *igazságot*, majd *ellened fordulnak* azok az *Osztrák*-magyar bömbölő rézállatok és elpusztítanak a földszinéről úgy mint a multban — és a mint jelenben a verejtékes filléreidet fölémészti, elpusztítja az *Osztrák*-magyar kényuri hatalom.

Igy volt a multban! . . . Igy van a jelenben, hát még a jövő milyen lehet? . . .

HONISCH L. ISTVÁN.

A KÖZMŰVELŐDÉS ARADI CSARNOKA.

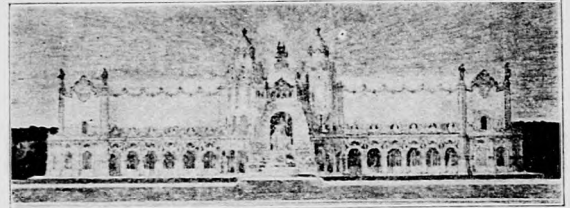
Arad, június 1.

Nem akartam e cikkely fölé az alkalmasabb *Kulturpalota* szót tenni, mert ez elvesztette minden vonzerejét az olvasóval szemben, mióta a tervpályázat révén annyi herce-hurcának volt kitéve. Sietek is előre kijelenteni, hogy itt nem a tervpályázatról lesz szó.

Nincs tuzás abban az állításban, hogy Aradon nincs sem irodalmi, sem közművelődési élet. Es nem emlékezünk időre, mikor ez a két fontos kultur-tényező csak aránylagosan is állott volna valaha, valamivel magasabb fokon, nem emlékezünk időre, mikor a kevesebb népességű Arad, az általános műveltség fiatalabb korában rendelkezett volna olyan irodalmi és közművelődési állapot felett, amilyen azt az egyébként tekintélyes város megilleti.

Ennek a jelenségnek okait nagy feladat volna kikutatni. Vezető emberekben hiányunk sohasem volt, vagy legalább is tetszelegtünk magunknak azzal, hogy azok a férfiak, akiket portálunk, akiket elismerünk, s akik rendszerint több stréberséggel, mint őszinte igyekezettel és képességgel tölték fel magukat a közélet sampionjai közé, — alkalmasak a vezér-férfiak fontos és tekintélyes szerepére. Lehet, hogy ez is fontos akadály volt az általános értelemben vett művészi-élet kialakulásának, nem olyan

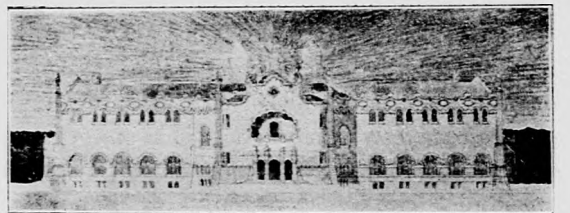
hiba azonban, amely egymagában képes lett volna a kifejlődni akaró mozgalmat elfojtani. Utóvégre min-

A kulturpalota elő homlokzata.

denütt vannak stréberek, minden város közéletében több az üres buzakalász, mint a szántóföldön lenni szokott, pedig ez a hasonlat onnan veszi eredetét. És másutt mégis tud érvényesülni az, a mi tiszta, a mi komoly s ami több a feltünnivágyásnál.

No ezt meg éppenséggel nem lehet mondani, hogy Arad közönsége nélkülözheti a művelődési és irodalmi iskolát. Sőt. Épen az a baja, hogy fennen hirdeti műveltségét, valójában pedig felületes külszinnel takargatja azt a hiányt, ami belül találtatik. Ne mondja nekem senki, hogy az aradi közönség olyan nagyon előljárna műveltség dolgában. Sietek ehhez magyarázatul hozzáfűzni, hogy ez az állításom nem a műveltség hiányát, avagy az aradi közönség műveletlenségét akarja bizonyítani, hanem azt, hogy műveltsége nem tiszta, korrumpált, ferde és hamis. Izlése rosszabb, mint az abszolút műveletleneké és hogy általánosan divatozó dolgokat néha elejt, az csak a szeszélyére mutat s nem finomult ítélőképességére. Kemény szavak ezek kedves olvasó, de szállj magadba s ismerd el igazamat.

A kulturpalota hátsó homlokzata.

Egy közelfekvő példát hozok fel, na már ennyire elkalandoztam kitüzött témámtól. A mult színházi rezsím utolsó előtti éveiben a direktor még dicsekedett azzal, hogy művezetőségét és társulatát szereti az aradi közönség. Ugy is volt. S a szezon végén a színigazgató egynehány ezrest fizetett rá a közönség szeretetére, illetőleg a színi évadjára. Az utolsó évben Leszkayékat szidta Aradon minden ember, a ki a száját beszédre tudta nyitni. Gyalázatosan hiányos és rossz az egész társulat, csapnivaló a műsor, bolond és megvetendő, aki a színházba megy. Az igazgató türt és hallgatott s hogy átadta

a színházat az új direktóriumnak, küldte, hogy az utolsó évben, mikor jobbról-balról több szidást kapott, mint belépti-díjat, egynehány ezer korona jövedelme volt.

Tessék: ime az aradi közönség szeszélye, ime az aradi közönség viselkedése a művészi és irodalmi dolgokkal szemben, ime egy rejtély, amely megoldhatlan volna, ha be nem ismernők azon szavak igazságát, melyeket fentebb az aradi közönség műveltségének milyenségéről mondtam. Ez a publikum dicsérte az első évek jó repertoárját, a szolid, tisztességes műsort, de a szinigazgató ráfizetett erre a közkedveltségre. Az utolsó esztendőben felemelte tiltakozó szózatát a tisztességtelen darabokkal megtömött műsor ellen, s a direktor megtöltötte zsebeit annak az aradi közönségnek a pénzéből, a mely szidta a színház mindenségét.

Igy vagyunk ezzel és nem másképen. Ha valakinek hibája van, megbocsáttatik, csak ismerje be, bánja meg és igyekezzék megjavulni. Nem így az aradi közönség. Ez újabb deliktumokkal tetézte tagadja ezt a szépséghibáját. Neki nem kell semmiféle terv, semmi intézmény, semmi mozgalom, amely ezt a korrumpált viszonyt megtisztítani akarja. Felesleges munka ez s derogál csak tudomást is venni róla. Keverd már most mindezt a nézetet, mindezt a felfogást össze, formálj belőlük alakot az elmédben s megtudod, hogy miért nincs Aradon irodalmi és művészi élet, miért ruházkodik nálunk olyan hiányosan a közművelődés és miért nem tudunk vidéki központot teremteni.

Elég sokat kellett dióhéjba szoritva elmondanom, míg odajutottam, hogy tárgyamnál legyek. Van Aradon egy közművelődési egyesület, melynek létfeltétele a közönség részvétele és párfogása. Az aradi *Kölcsey-egyesület* ez. Tudatában van hivatásának, érzi, hogy nagy dolgokra hivatott, tervez és cselekszik, de szomorúan tudja azt is, hogy sokkal kevesebbet tesz, mint amennyit tennie kellene. Itt van például a kultur-palota dolga. Milyen szép terv, milyen szép gondolat, s még nincs ember, aki megmondhatná, hogy mikor valósul meg. Az egyesület tagjai csoportosan lépnek ki kebeléből, könyelműen mondván:

— Hiszen nem csinál az az egyesület semmit! . . .

— Hát kérem ez az indolencia eltakarására a legnaivabb mód. Pedig igazuk van, sőt annyira igazuk van, hogy minél többen hagyják el az egyesületet, az annál kevésbé fog csinálni valamit. Csak-hogy ez gyilkos politika.

Es ez a felfogás Aradon divat. Nemcsak művészeti és kulturális ügyekkel vagyunk így, hanem sok minden egyébbel. Kár is őket fenyegetni. Majd ha újabb divat jön, jóra fordulhat minden. Addig várni kell. De ha a kultur-palota sem épülhetne fel

addig, (hogy ezt a példát hoztam fel) az aradi közönség olyan könnyen kimondaná:

— Hiszen nem csinálnak ott kérem semmit. Épenséggel semmit.

De jó volna, ha a közművelődés aradi csarnoka ugy isten kegyelméből magától felépülhetne.

SZIGMA.

KRÓNIKA I.

HAMIS ISTENEK.

Minden olyan ember, ki mással törődik . . .
Maga bizonyítja tehetetlenségét.
Dühvel, sarkazmussal hiszi — vetélkedik?
Pedig sajna szegény, nevetlenségét —
Viszi a piacra s szörnyű irigységét!

Azt hiszi magáról, ragyog mint a csillag . . .
Pedig balga szegény, rásúti a végzet
Az együgyűséget. — s hiszi, hogy felvirradt
S hogy leborul előtte félvilág népe?
— Egyszerre csak látszik hamis istensége!

Nem olosó a csókja nagyság szellemének:
Éjente, naponként fáradni kell érte.
Agyarkodással, a bölcs istenségnek —
Nincsen ám szolgálat, s nincsen elég téve:
— A bornirtság készítő kicsinyeskedésre!

Azért hát, magasan ragyogó csillagok
Egy cseppet sem vagytok. Hamis istenségetek
— Mindenki belátja — képzelt óriások.
Különben az idő meghoz mindent szépen
S az nevet majd egykor, ki most hallgat
bölcsen.

Liptófalvi István.

GYŰLŐLET . . .

Az „Alföld” számára írta: NEM-PLÁTÓ.

Vig és hangos társaság üzte kedves játékait a szalonban. Már bevégezték az ozonnázást és az egész társaság a melléktérembe vonult el táncolni . . . Csak ketten maradtak a szalonban . . . Az egyik házikisasszony és egy méabus tekintetű fiatal ember. Odakünn valaki erősen verte a zongorát. Valami régi keringő dallama szűrődött be, a félhomályba borult szalonba, melyben egymásra tekintve némán ült egy leány, meg egy férfi. A leány szemei valami megmagyarázhatatlan tulvilági fényben égtek, szöke haja mint ha glória lett volna a feje körül . . . A férfi reávetette a tekintetét és mintegy megigézve, lassan oda vonta a kis bársonyos széket a leány elé és mintha csak egy megkezdett beszélgetést folytatna, megszólalt:

Gyávaság... hitványság, hogy én most ide állok maga elé és azt mondom: hogy szeretem... Gyávaság és hitványság, mert a maga eljegyzését ünnepeztük rövid idővel ezelőtt... a völégénye meg itt van alig néhány lépésre tőlünk és én itt ellene a legnagyobb bünt követem el... Tudom, hogy magasbatörő, magasra szárnyaló lelkét, érzéseit, gondolatait az a szimpla ember sohasem fogja megérteni... Nincs egy közös érzés, amelyen megtalálná az egybeforradást lelkük... és maga azzal, hogy elfogadta annak az embernek a jeggyűrűjét... hazug dolgot cselekedett, mely ellen fellázad, irózik, undorodik a teste... a lelke... Tudom azt is, hogy a szíve itt van nálam... hogy kicserélődött az ama néhány találkozás alkalmával, melyben részünk volt... egybeforrott a messzeségen át, mely bennünket testileg elválaszt, de lelkileg annál inkább egybekapcsol... Ne mondjon ellent... minek tetézné hazugsággal velem szemben is a lelkiismeretét. Hát nem elég hazugság az, hogy annak az embernek, annak az idegennek, annak a másiknak nyújtsa oda ajkát menyasszonyi csókra... S én, ha most *férfi* volnék, ha gyáva nem volnék, ide behívnám azt az egész társaságot, mely odakünn mit sem sejtve, de éppen úgy komédiázva, hazudozva, mint amilyen hazugság a maga mátkasága, vigan cseveg; mondom behívnám őket és átfonva a maga derekát azt mondanám: ez a leány engem szeret, ennek a leánynak minden érzése, minden gondolata az enyém; ez a leány az én jegyesem... Akkor az a hazudozó társaság kárörvendve összeröffenne a kis botránycsemegén, engem kilöknének, magának meg keserű lenne minden perc, melyet e házban eltöltene. Mert mit adhatnék én ma még cserébe azért, ha *igy* cselekednék, ha teljesen a szívemre hallgatnék — és a biztos és nyugodalmas jóléte elvinném magát, hogy megosszam azt a darab kenyeret, melyért nekem küzdenem és dolgoznom kell...

* * *

Hát nem cselekszem, nem szerzem meg ezt a csemege botránnyt a künn vígadó diszes és haug társaságnak... Mert az én hátam mögött egy szomorú mult képe rajzolódik most ki e pillanatban... Egy mult: telve keserőséggel és csalódással... Igaz! volt egyszer egy kis jósnőm, aki fellebbentette előttem a jövő fátyolát és megmutatott nekem egy utat, melynek elején az én keresztifám volt felállítva, az a keresztfa, melyre felfeszítették az én boldogságomat, hitemet, üdvömet, de ha azt hátrahagyom, az ut végén vár az isteni feltámadás! Az a jósnő azt is megmutatta nekem, hogy amit az ut elején egy asszony elrabolt tőlem, az ösvény végén egy *másik asszony* tetézve visszaadja... S én mégis... bár ereimben lobog az indulat, lelkemen végig viharzik a szenvedély, szívemen a nagy és örök sze-

relem... ma még gyáva vagyok... gyáva... ki-
mondhatatlanul gyáva...

* * *

A leány megszorította az ifju kezét és szinte lihegve a felindulástól szölt:

Folytassa... folytassa...

S a férfi, tovább mondotta a mesét:

Még nem veszett el minden! Ma mikor még semmi sem vagyok, mikor kicsiségem tudata megbénítja, megsibbasztja a szenvedélyt, a szerelmet... örülök is ennek az én gyávaságomnak. Menyasszony vagy... de még nem hangzott el a „holtomiglan — holtodiglan“, még gyenge, erőtlen a kötelék, melyet az emberek előtt, azzal az idegennel kötöttél... Az az ember is épp oly gyáva mint én, sőt talán még gyávább... az ő szerelme irántad csak pislákoló mécs... s ahelyett, hogy igyekezne megerősíteni azt az áldatlan köteléket, mely benneteket örökre egymáshoz láncol: azt mondja: várjunk... várjunk... Vagy ki tudja; talán nem is gyávaság ez, hanem elbizakodottság, a hasonló emberek elbizakodottsága, az olyan embereké, kiket a szerencse ölébe vesz és úgy dédelgeti őket egész életükön át... Vagy talán a lassu gondolkodás, a higgadt lagymatag észjárás kifolyása, mely mindenben még a szerelemben is, a matematikai alaptörvények szerint igazodik...

* * *

Mit fogok felelni? suttogta a leány. „*Gyűlöllek!*“

— Gyűlölsz vagy szeretsz, egyre megy... nem... nem... ne felelj most... majd akkor... Mert én haladok törhetetlenül előre, ha mindennap százszor suttogod is a fülemb, hogy gyűlölsz... Önző vagyok és kegyetlen... Önző, mert magamnak kívánlak, és kegyetlen, mert hazugságra készítlek. Csak folytasd a komédiát továbbra is. Legalább most napról-napra érzed ennek a hitvány játéknak gyötrelmes kinszenvedését... és talán — bocsáss meg érte — megtisztulva igaz valódban, nőiességed fenségében fogsz odaállni én mellém, a mikor hívni foglak, mert szükségem lesz reád...

Az a karikagyűrű, melyet ujjaidon viselsz, hadd égesse a testedet... A csók, melyet az az idegen ember szüzi ajkadról ellop, megerősít az irántam való hűségemben... Mert akkor is kell, hogy gondolatban nálam légy és fülemb sziszegd: „gyűlöllek“... A kedveskedések, melylyel völégényed elhalmoz, de amelyek a te lelkedben szánalmat keltenek csak, mind mind azt mondatják veled: gyűlöllek!... De amikor a komédia befejezéshez közeledik, mikor már küszöbén leszel a lemondásnak, akkor, akkor fogok én elébed állani, hogy azt mondjam: ha igazán *gyűlöl*sz még: befejezzük ezt a komédiát, mert a gyűlöletből fakadó szerelemnek is győzni kell...

S ha azt a „gyűlöletet“ a maga teljes nagysá-

gában megőrizted irántam, akkor leveded magadról a komédia rut köpönyegét és otthagya azt a másik kezében, oda röpülsz az én karjaim közé és azt fogod újból mondani: gyűlöllek . . . mert nagyon szeretlek . . .

* * *

A leány megrázkódott és elfojtott hangon kérdezé: *S addig?*

Addig! — felelé cinizmussal a férfi, — addig menj keresztül a tisztító tűzön és mikor ettől a mostani énedtől megundorodtál, tisztán, minden más érzést, gondolatot félretéve, csupán a szerelem örök erejében bizva: az enyém lész . . . az enyém mindörökre . . .

* * *

A zongora elhallgatott. A társaság zszibongva oszlott széjjel a szobákba. A leány és férfi megrezzenve ugrott fel, hogy elvegyüljenek a társaságba. De tekintetük mindig találkozott. A férfi mindig azt kérdezte: *Ugy lesz?* A leány mindig azt felelte: *Ugy lesz!* A társaság lassan oszladozni kezdett. A férfi is magára vette a felöltőjét. Egy pillanatra még találkoztak a bucsuzásnál. Csak egy néhány percre és a férfi, megszorítva a leány kezét, oda sugta: Bizom bennem?

A leány nem felelt, de tekintete megmondott mindent.

A férfi odahajolt a leányhoz és fojtó hangon azt susogta még: Add zálogát annak, hogy bizom bennem. Néha erőm gyengül és amikor elébem idézlek, a messzeségben át, csak halvány, elmosó alakban jelentkezel lelki szemeim előtt. Küld el azt a darab papirost, melyről a te arcod mosolyog le a szemléelőre és tégy engem boldoggá, mert nagy az ut odáig, míg elérjük a célunkat. A leány csak annyit mondott: Bizom benned, megkapod.

* * *

A társaság elindult, ki erre, ki arra. A férfi, telve gondolatokkal, reménnyel, tuláradó érzéssel, hazafelé tartott. Odahaza, kis szobájában, maga előtt látta a szőkefürtű leányt, amint csendesen elszenderg nyoszolyájában, Ime, most mosolyog . . . mosoly fakad ajkán: a férfi hiszi, hogy róla álmodik, róla, akit *gyűlöl*, mert *szeret* . . .

* * *

Pedig a leány soká nem aludt el és ébren volt, amikor *kacagott*. Kacagott a bolondos, az ömlengős ifjun, ki álmokat szövöget, ábrándokat kerget, hogy azután ő is, mint a többi, kacagva belezshanjon a kárhozát fertőjébe . . .

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGROVATA.

Schreyer Háriette.

„Október“ verses regény előszava.

Irta: Nikelszky Géza.

„Szeptember“! töredék maradtál,
Mint költőd egész élete,
De a rom, a mit hátrahagytl
Lelkünknek üdülő helye.
A kik még itten álmodoznak,
Szelíden, résztvevőn hajolnak.
Bánatos világod fölé
S elmennek romjaid közé.

A te napodat eltakarta
Egy láthatatlan szürke rém,
Életvágyadat megsokalta
Még születésed idején.
Jobb sorsodat hiába kérted
Nyakadra ült, a rém, a végzet,
S tovább siettel lázasan,
Mint kinek még nagy utja van.

Egy cél felé előre törve
Utunkba nem egy kép akad.
Mely meg-megillet, lenyűgözve
És belénk önt új vágyakat.
S tovább von a lét zaklatása,
Nincsen lelkünknek maradása.
Megpihennénk bár szívesen,
Tovább haj vágyunk szüntelen.

Himes virágos tarka rétek
Balzsamos, árnyas ligetek,
Kies völgyek, hófedte bércek
Kínálnak: otthont, élvezet,
Üdvöt, tisztos kort, nyugodalmat:
De mi éreztük a hatalmat.
A melynek ruhjai vágyunk —
Csak tovább! . . . nem maradhatunk!

Erdő szélén, mezőn merengve
Félénk a város integet:
S a városban: busan, leverve
Keresünk más-más enyhélyet;
Oázisokból Saharákba.
Üz vágyaink egymásutánja.
S a völgy ölén az érdekel:
Hogy juthatnánk a bérére fel?

Nincs a költőnek nyugodalma!
Lelke, — mint egy kóbor lovag,
Kinek végtelen bírodalma —
A szellemzszárnyas gondolat.
Leplén barangol a világba:
Most szerelem rózsás karába.
Majd föl a csillagok közé,
Milliók érdeke fölé.

Most a mennyhez kíván tapadni
Majd pokolhoz ragaszkodik,
Bűne, erénye, — pillanatnyi
Egy percben százat álmodik.
S ha vonzóbb tán egy képe, álma,
Vágygyal néz egyre vissza rája.
De azért csak tovább halad,
S talál is — új légvárat

Mindegy. Azért mégis örülhet
Az, a kinek még álma van!
Van egy hely, hová menekülhet
Legalább hol zavartalan.
Vonulhat lelke önmagába:
S elég lesz ön-öntársasága.
Ha csalódott boldogtalan,
Ha egyedül áll, társtalan.

S olyankor balzsamir a költő
Mebékélt, átalélt dala,
— Vigasztaló, könnyet letörő
Minden sora minden szava —
Mikor valami bánatunk van,
Ó vele érezünk magunkban,
S a gondolat, hang, sok helyen,
Jól eső tolmácsesá leszen.

. . . „Szeptember“! édes bús világod
Lelkembe tört visszfényt vetett,
Napod, mely izzóan leszállott

Föllelt egy kicsi felleget.
S annak szélét megaranyozta,
Hogy ha majd aláhull a porba:
Ültsen föl egy kicsi kört,
Mit a forró nap elgyötört.

Csakhogy nyomon kísérget egyre
Engemet is a szürke rém,
A melynek nem vagyok kegyeltje —
Álmaim' ettől féltem én!
A mindennapi küzdelemnek
Rémei mellettünk teremnek.
Meg-megrabolják álmaink
És megnyírálják szárnyaink'.

E szürke rémtől nincs menekvés
Mind nőtt az odunkra lel,
És a szelid, csöndes merengés
Fészkét vad ösztön dulja fel.
Az isteni gondviselésnek
Nyomát nem mutatja az élet,
S azért, a ki rajong, szeret,
Meg~~sem~~ tud élni eleget.

Bár nincsen betevő falatja
Nincsen ép életereje,
Egykedvű örökös kudarcha
Szenved naponta tüdeje;
Bár tudja, hogy mi lesz a vége,
És tudja, mi a hála érte.
S hogy áldozza fel önmagát:
Mégis szép neki a világ!

Mert daltól mérgezett a vére
S világa: egy szép költemény,
A melyről száz évig beszélne
S még sem volna csak az elején.
Azért siet kivenni részét
— A míg csak érzi szívverését —
A titkos üdvéből, mit neki
Kéj lenne átismétleni.

Ó, mert, az, a ki siet élni
Kit titkon űz a sejtélem,
A kora vég: egy vágy kísérti
Egyre, hogy valamit tegyen.
Oh annak nincsen napja, éje
Egy más világ k'jes zenéje
Csendül fülébe untalan,
S minden menekvés hasztalan.

S mert annak, a ki dalra termelt
Egy rövid élet oly kevés;
Eszmék nyomán eszmék teremnek
Miket megkötni oly nehéz.
Bent „zengnek és zsibognak“ egyre

Garai Ilonka.

A szívben, életért esengve:
Mind feltörne az ég felé.
De életük a végzeté.

Jön a halál . . . s befagy örökre
Az érzelmeknek tengere:
Néma ajkakkal jut a földbe
A rímek beteg embere.
Bár lázongó szívvel csengett:
Hagyják dalolni! nem merengtet.
S nem szenvedett még eleget —
Több dalt írnia nem lehet . . .

Mert vannak még, kiknek szívben
Nem gyomlált, nem irtott a kor,
De meghagyta világuk épen
S a kik, mint dudvák alól,
Kínézó ibolyák, szerényen,
Gyönyörködnek a tiszta égben.
A napsugárban . . . a kikért
Költőnek lenni van miért.

Mert egyéb semmi sem kecséget —
A tett-fukar emlékezet
Rólad még egy képet se festett,
Ha ércre épp nincs érdemed.
Mint — tán a „magány dalnoká”-nak

Kinek örök békét kívántak.
A klinikának udvarán —
Vagy: mi késik, nem múlt talán?

Mert — hisz „a világ hangulat csak”.
Hogy ha már mindnek szobra van:
Adósok neki sem maradnak?
S egy szép nap csöndben, zajtalan
Leleplezik: ki volt mi nekünk.
Az, kit csak közzájón dicsérünk.
Azzal, kinek a szíve fájt.
S szebbnek találta a halált? . . .

* * *

De most már regényembe kezdek.
Ideje, hogy ne vesztegessenek.
Több rímét, időt, elvonatkozásra,
Igérem, hogy ezután semmi másra
Nem fordítom figyelmemet csupán
Tárgyamra, melynek a homlokzata
Teljesen a modern izlés után.
Épült s mely mint az épület maga
Nem nagy igényű; de arra elég.
Hogy átvesszük egy pár részletét.
Még egyszer — a hol tán szebben csilingel.
Hol jobban bántam a lábbal, a rímmel;
Vagy — a hol bosszankodunk jól esik.
Szívdva a részlet bántó színeit
A vagy formátlanságát, gyengeségét,
Elérhetetlennek tartva a — végét.
— Ez az én szerény önbírálatom.
Nos! nem kíváncsiak: hogy folytatom? . . .

De — még pardont kérek az elején,
Egy fönti képletért, mert tárgyamát
Épületnek nevezni mertem én:
Erőt vett rajtam már a hangulat.
Mert hősnőm — építői rajzoló!
Hősnőm azonban — primadonna!
Az egyik: töprengő, fontoskodó.
A másik: gondtalan selyembe, rongyba
— Végül csak azt bocsátom még előre.
Ne higujék azt az előszó után,
Hogy tárgyamnak borús a levégője,
Hogy sírni lehet fölötte csupán —
Másképpen megy ez már a mi korunkban:
„Könnycsok között mosolyogni” megtanultam!

A naturalizmus korántsem festőecset avagy rajz ön, hanem csupán radírgumi, melynek alkalmazása igaz, hogy tabula rasat eredményez, de piszkos nyomok is maradnak utána a papíroson. E nyomokat csak egy Zola, egy Catule Mendés igaz költészetének varázsa képes eltüntetni. Műveik valóságos palinpestek

Méry Károly.

PUSZTULÓ FAJ.

(Regény.)

(6. Folytatás.)

— Az „ALFÖLD“ számára írta: KOSZTKA MIHÁLY. —

Hangja remegett, mikor mondta: szabad. Tallián a hogy betette maga után az ajtót, érezte, hogy élete forduló pontján áll.

Margit idegesen kelt fel, hogy egy lépést tegyen b báró felé, kedélye fel volt izgatva. Hanem az izgalm csak az első kimondott szóig tartott, azután mindketten visszanyerték nyugalmukat. Tallián kezdte meg a társalgást.

— Különös és fontos dolog elmondása, megkérdeése vezetett ma engem ide.

Margit nem szólt reá semmit, csak tágabban vonta széjjel szeméit, Tallián meg folytatta.

— Én fontosnak tartom, s nem tagadom, hogy némi rettegéssel nézek elé azon válasznak, mely sorsom fölött fog döntené. Nem vagyok én költő, nem szorult belém áradozásra hajló poéta lélek, hogy virágos szavakkal mondjam el azt, mely talán természeténél fogva megkivánná, bennem csak józanság és az érzelem igazsága lakik.

Margit keze lesiklott öléből, végig bársony, csikos szoknyáján, le a karszék támláján s csendesen belemarkolt a lecsüngő selyem rojtokba. Nyílt szavak voltak ezek, miket Tallián szeme közé nézve mondott neki, volt benne férfias őszinteség és jellem is sugárzott az egyenes beszédből s néki mégis úgy tetszett, mintha csupa hazugság, csupa asszonyos furfang, csupa jellemtelenség hömpölygött volna felé e szavakkal. Tallián meg csak beszélt tovább:

— Szerelmes vagyok Margit, nagyon szerelmes. Talán mikor ezt mondom, pózolnom kellett volna, tán sóhajtanom is kellett volna, de én ezt nem tudom tenni. Megmondtam, szerelmes vagyok, most azt is megmondom ki az, ki felszította lelkemben, szívemben az érzelem lángját.

És lehajlott Margit lesiklott puha keze után. Margit lehunyta szeméit, s ott zsi bongott az agyában.

. . . Volt a királynőnek egy vitéze, ki mereszén udvarolt neki, s küzdött szívéért, holott csak az országát akarta . . .

Mikor felvette szeméit, a báró azt mondta nek:

— Magát szeretem.

Hirtelen kikapta kezét Margit a báróéból, arcát elfutotta a pir, mit az első vallomás izgalma festett arcára. Szereti, őt szereti, ez az ember, ki a nők becézett bálványa. Hát nem a közöny, nem a mellőzés, hanem csak a szerelmes ember félelme volt az ok, hogy addig kerülte. Ezek a gyakori látogatások, melyek névleg másnak szólottak, tényleg őt illették. Büszkeség töltötte el egész lényét, oly büszkeség, melyet csak hadvezér érezhet a legyőzöttek láttára. lelke az érzelmek különféleségébe merült, csak a

szíve nem vert oly igaz hévve¹, mint az igaz szerelmesek szíve. Tallián ujra kezébe vette az elkapott kezecskét.

— Minden függ válaszától. Akar-e kísérőm lenni egy életen keresztül?

Margit a másik szabad kezével elsimitotta homlokáról az erőszakosan odahulló hajakat, mintha azokkal a hajszálakkal mást is el akart volna simítani, aztán megnyilatkozott szíve, mely szeretett, forrón, szenvedélyesen, talán azt sem tudva kit? Rejtély volt érzelme önmaga előtt is. Mert izgatta őt Tallián eddigi kimért, hideg viselete, s e mostani hirtelen változás s a győzelem büszkesége. Azért még sem tudott szabadulni egy mesétől, melyben olyan kedves alak az a szerelmében némán szenvedő apród. Hanem azért szíve nem hazudott, mikor azt mondta Talliánnak szemlesütve, halkán:

— Akarok.

S ebben a pillanatban az igaz érzelem pirja hajnalott arcán, ekkor igazán szerette ezt a férfit, ezt a vitézt.

Csak egy haikan kiejtett szó volt az egész s azt az öreg, ősz embert, ki a szalon hátsó ajtaján a függönyök között megjelent, mégis oly boldoggá tette.

Tallián Tódor báró pedig, mint ki egy milliós üzletet csinált, reányomta a róla szóló okmányra, arra a kis fehér közre a peesétet egy csókkal.

IV.

Különös nehéz hangulat volt a szalonban. Margit mereven nézett maga elé, szeméi szárazak voltak, könnyeit már elsírta. Tallián csendesen járt le és fel, néha megállott, bele bámult a nagy velencei álló tükörbe és azt mondta:

— Nem így gondoltam, nem így akartam . . .

Az öreg Reingrubert ágyba döntötte a csapás. Hiszen senki sem gondolt erre.

Sok minden történt az utolsó szalonbeli jelenet óta. —

. . . Mikor a kis, szőke haju Ilma megtudta, hogy Tallián megkérte Margitot, elsápadt, nagyon elsápadt, hanem azért nyugodt maradt, félelmesen nyugodt. Be is ment a szalonba, gratulált Margitnak, meg is csókolta, Talliánnak meg kezet nyujtott. Aztán kiment.

Szegény teremtés, nagyon szerette a bárót és most végkép elvesztette és tudta mit csináljon.

Bement nagybátyja irodájába, kivette az üveg-szekrényből az arzenikumot és visszament szobájába. Lefeküdt a diványra és kiitta a kis üveg egész tartalmát.

És hiába jöti a jó öreg házi orvos, a vén agglegény, a kis Ilmát rajongásig szerető pőrös doktor, hiába volt a gyorsan alkalmazott ellenmérég, az arzenikum sok volt, semmit sem használt a magnesium

A magyar vasuti és hajózási klub Aradon.

usta in aqua. Már agoniába volt, mikor Ilma Talliánt kivánta. A mint a báró belépett, azt mondta :

— A többiek menjenek ki, csak ő maradjon itt. És itt Taliánra mutatott.

Tallián letérdelt eléje, még most is olyan szép volt ez a szőkehaju gyermekleány, ki olyan mélyen tudott szeretni; az irtózatos fájdalom nem tudta még feldúlni nemes vonásait, csak hangja volt rekedt, mikor kérdezte :

— Miért tette ezt? Hát nem engem szeretett?

Tallián fejéhez kapott. Megértette most már az egészet. Ilma a játékot komolynak vette és most ő megöli ezt a leányt. Ilma megint beszélni kezdett :

— Ó most már tudom, magának csak pénz kell, csak . . .

Lehanyatlott feje, arcát elferdíté a halál fájdalma, merevvé tette vonásait a facies hipocratica.

Mikor a hörgésre a jó doktor bácsi berohant, már vége volt. Szegény öregnek úgy omlottak könnyei, úgy sirt, mint a gyermek, hiszen annyira szerette a kis Ilmát . . .

És most már a ravatalon fekszik. A szalon levegőjébe is belekeveredik a viaszgyertyák nehéz szaga. Talián úgy érzi, mintha a mellét akarná beszakítani ez a nehéz levegő, lélegzeni is alig mert. Minden arcon a megkövesedett fájdalom kifejezése csak őt látszott vádolni, a koszorúk virágjai feléje tekintettek s mintha így beszéltek volna : csunya játékot üztél vele, s minket használtál fel, hogy elbódítsd szívet, s összébb huzzták szirmaikat; a gyertyák sárga fénye ide-oda billenő lobogásukkal megmegfenyegették. Minden-minden üldözte őt, különösen pedig a doktor, ki, mintha megzavarodott volna, komoran járt-kel a néma termekben s mindegyre hajtogatja :

— Meggyilkolták, — meggyilkolták.

Tallián még mindig sétált a szalonban, Margit felkelt, lassan ment az ajtóig, ott megállt s visszaszólt :

— Megnézem apát.

Kiment, ő meg épen a tükör elé került. Belebámult újra. Szálas termet, büszke arc nézett ki onnan vissza rá. A Taliánok utolsója, ki hivatva volt, a cimert újra megaranyozni és most, mikor már a célt elérte, mikor csak kezét kell kinyújtania, hogy könyökig vájkáljon az aranyban, most törje meg őt egy szőke haju gyermek merev teste. Keményebben nézett a tükörbe, mintha mondta volna :

— Te volnál az a Talián, kit eddig még semmiféle asszony nép, semmiféle sorscsapás le nem vett a lábáról? . . .

Aztán reakacagott a saját képére. Szinte megrettent a kacagásától, olyan idegenszerűnek tünt fel ebben a néma szomorúságban. Hátat fordított a tükörnek, a szalon közepéig ment, honnan a függönyök hasadékan átlehetett látni a ravatalos szobába, nézte arról a hideg testről lefutó helyem szemfödőt, aztán elcsapott maga előtt a levegőben és azt mondta :

— Eh, a Taliánvér megkivánja a maga áldozatát.

Azután felpattantotta tárcáját, és egy egyiptomi vastag cigarettát vett fogai közé.

(Folytatjuk.)

KRÓNIKA II.

MAJÁLIS.

Furesa világot élünk. Eddig a majálisokról tudtuk meg legjobban, hogy május van, most meg ha nagy véletlenül sikerül egy-egy majálist az időjárás ritka kegyelméből megtartani, csak véletlenül jut eszünkbe, hogy májusban volnánk, vagy mi szösz.

Engedeimet kerek tőled égbeli Falbrudolf, aki az esőt és a napsugarat küldöd a mi többé-kevésbé kopaszodó fejinkre, hogy ki mertem kelni legfőbb intézkedéseid ellen, aki kegyes voltál ennek a hónapnak első napjától miha a tegnapelőtti napig olyan gyönyörűséges szép esőket, jégveréseket, s élet és sarat adni rendelkezésünkre. Ime megkövettük szépen, mert azt tartja a példabeszéd, hogy a kelletlen időt minél jobban szidják, annál rosszabb lesz. Inkább megkövették, csak meg ne reperá'd azt az időt, amiben e hónap e'sejétől kezdve volt részünk. Inkább eltűröm azt a kánikulai meleget is, amit változatosság kedvéért két nap óta adtál erre az alárendelt sártekére. . .

Ezt a könyörgést nem ennek a rovatnak a krónikása, hanem az aradi realiskolának egy tanulója mondta el lefekvés előtt kedden este. Az imádsága t hát fogott, mert megemberelte magát a borúval teli május, s szerdára szép időt adott, a realisták megtarthatták majálisukat.

Majális . . . mennyi álmot, mennyi átmodozást vált valóra ez a hó. Hány lány-szív dobog hangosabban ennek hallatára, hány bohó ifjú sóhajt ennek hallatára, hány de-resedő fejű apa és anya felejtí el az élet gondjait ennek hallatára. A kiélt báli rué, aki képes egy egész éjszakát végig állni a bálterem közepén anélkül, hogy egy valcer lépést tett volna, itt megfélemedezik arról, hogy neki tulajdonképpen blazirtnak kellene lenni s veri a port ő is az erdő por-parkettjén.

Több a majális a bálnál. Ha csak a „nagy lányok“ mehetnek el, a kicsik internálva vannak abból. A majálison együtt táncol kicsinye nagyja. Talán az *első bál* sem volna olyan édes, vonzó és sejtelmes, ha a majális nem lenne az izelítője.

Valóságos élvezet nézni a gyerek-leányt, hogy illegeti magát, hogy nézi a ruháját s hogy vigyáz a cipőjére is. Milyen édesen szegletesek a mozdulatai a nagy gond miatt, amit rájuk fordít. Milyen kellemes a párok társalgása, anélkül, hogy tudnák miről beszélnek. És a hetedik osztályos diák! Ez csak a tanulmány-útja. Milyen drukk fogja el, mikor felkéri a táncosnőjét. Háromszor körüljár a körben, még egyszer fel meri kérni. Engedi, hogy előtte öten-hatan elvigyék táncolni s ő még mindig nem meri felkérni. De vigasztalja magát avval, hogy elkészt és várja hogy — újra elvigyék az orra elől.

Hármat köhög, mielőtt a társalgást megkezdené. Bár egynehányszor elmondta magában az első mondatot, amiből a többinek folynia kellene, a míg átgondolja egyszer mielőtt kimondaná. Nagy dolog ez kérem. S azután elkezd beszélni választékosabb styllusban, mint amilyet a Kazinczy Ferencz leveléből olvasott. — Ezek leginkább apróságok, de olyan érdekes, jellegzetes dolgok.

Igy elgondolja utánuk az ember, hogy mikor gimnazista volt, mennyire ilyen volt maga is. Most meg ki-neveti őket, mert maga azóta kiéltebb, blazirtabb lett.

Dehogy nevetem, dehogy. Szeretem én ezeket látni. Azt is szeretem látni, mikor a piros karszallagos rendező, aki most érettségi előtt van, feláll táncolni a táncosnőjével a cigányok pódiumára s onnan kiabálja le *soh'se halunk meg*-et, meg nótát parancsol a cigánynak, miután két pohar sört ivott.

Bizony boldog napot ez.

KRÓNIKÁS.

EGY SZÓ.

Egyetlen szócscsa csak
Nehéz kimondani — —
Az ifjú nem találta el,
S a lányka nem mondta ki.

Ez : arra tért — az : erre ment,
Mikor a válás perce jött . . .
Egy kimondott szó miatt,
Folyt éltek győtrelem között.

SAISON. I.

AZ URAM FOLYTATJA A NAPLÓT.

Kedves Honisch!

Tulajdonképpen egy nagy káromkodással kel-lene kezdenem a mai levelet, de mert tudom, hogy a káromkodás nem illik a női szendességhez, el-hagyom. Látja, ez is mekkora nagy hazugsága az életnek. A nőknek nem illik káromkodni, pedig némelyikben sokkal otrombább a furia, mint a leg-durvább férfiban.

Maga bizonyosan kíváncsi most az én nagy ha-ragom okára. Nem is habozom sokáig : azért vagyok dühös, mint egy nőstény fenévad, mert az uram nemcsak hogy nem hagyta abba a napló írást, ha-nem még újabb bűnökkel tetézte meg az eddigi bűnlajstromot.

Hogy lássa maga is, milyen szerencsétlen asz-szony vagyok én, ime egy pár újabb részlet :

május 20.

Megérkeztek a törökök Konstantinápolyból. Iste-nem, micsoda hajmeresztően érdekes dolgokról tud-nak mesélni ezek az emberek. S ha elgondolom, hogy engem a feleségem itthon tartott! Szörnyű gya-lázat. Ez az asszony egészen befogott engem az igá-jába, uralkodik rajtam, mint egy démon, parancsol velem, mint egy hindu isten. Én ugyan hirtelen nem tudnám megmondani, hogy mikép parancsolnak a hindu istenek, de ezt a szólást valahol hallottam s a magamévá tettem.

Egyébként igyekeztem magam kárpótolni itthon, az elmaradt konstantinápolyi szép napokért. Szinte dözsöltem abban az elégtételben, hogy a felesége-met itthon is meg tudom csalni. (Ahá, itt van a bizonyíték, kedves uracskám, majd számolunk. Ev.) Egyébként sajnálom a feleségemet, mert tudom, hogy ez a jó asszony csupa szerelemből akart itthon tar-tani. Szegény asszony, milyen büszke az én szerel-memre, melyre annyian áhitoznak a szép asszonyok közül. (Oh, a vén gazember. Még önmaga előtt is nagyképüsködik. Senki rá nem néz, és ez az ember meri magát Don Juannak nevezni. Ev.) De most, kedves naplóm, nem akarok indiszkrét lenni, mert már csak a nevek következhetnének.

máj. 23.

Ma este rám kacsintott egy szép asszony. Nem akartam a dologból tőkét kovácsolni, pedig ugyan-csak szeretném, ha az ura megpukkadna dühében. A feleségem mindig azt mondja, hogy az az ember nagyon szép. (Persze, hogy szép, csak azért is szép.) Pedig nem is tudom, ki az a menyecske és ki az ura. Ev.) Ha még egyszer rám kacsint, elmondom az ügyet a Jancsinak avval a kikötéssel, hogy ne mondja meg az urának. Ekkor biztos vagyok benne,

hogy megmondja. Nem vagyok azonban tisztában az asszonynyal. Vajjon mit akar tőlem. De várjunk sorjára.

máj. 26.

Már tisztában vagyok veled. Ugyanazt akarja, a mit én. Azt tudniillik, hogy az én feleségem, akivel úgy látszik nem szimpatizál, szintén pukkadjon. (Ahá, ez a vörös doktorné — majd adok én neked pukkadni, meg neked is. Ev.) Soha jobban le nem hűtött semmiféle felfedezés, mint ez. Tehát csak eszköznek akar felhasználni arra, hogy a feleségemet bosszantsa. No, állok elébe. Fölveszem a harcot és megmutatom, hogy velem nem lehet packázni. Én nem leszek eszköze, de ő engedelmes rabszolgám lesz. (Hogy kacérkodik ez a mulya. Ev.) Holnap már találka lesz; ott majd elvállik. (En is ott leszek Ev.) Azt hiszem, én fogok nevetni és nem ő.

— — — — —
No látja Honisch, ez az, a miért nekem pukkadnom kellene. Egy ember, aki nővel szemben az abszolút gyáva, a naplójában úgy henege, mintha legalább is mindennap tíz férjet diszitene fel. Látja, ez a komiztság. De nem tudok rá haragudni, mert tudom, hogy úgy se igaz semmi az ő nagy hűgításai-ból. De mindenesetre résen leszek, ellenben a szakácsném készen van az ebéddel. Megyek terítettetni.

Üdvözli
Eveline.

U. i. Nem tudná nekem megmondani, hogy melyik primadonna tetszik Tedeschinek, hogy most anynit jár színházba, holott eddig sohse láttam ott.

Eveline.

RENATA.

(Olasz eredeti.)

Ő szólt: sohase látlak vidámnak;
Istent imádva, térden, sohse látlak;
Mért oly sötét, vad a tekinteted;
A nevetésed mért fagyos, hideg?

Feleltem néki: édes, te fölöttem
A kétség darvai sohse röpködtek.
Hogy kétkedni megtanított a sorsom,
Az egész világot gunynyal mosolygom.

Ő szólt: kinek értünk virraszt a lelke,
A Megváltó Krisztusban sem hiszel te?
És nincs hited az őrző angyalokban?
A reménytől szived sohase dobban?

S feleltem én: Az angyalom te vagy,
És te a hit, mely el sohase hagy,
Szerelemről, s ne Istenről beszélj;
Igy soha nem kárhozok el, ne félj.

Maione Vincenzo.

SAISON II.

Visszajöttök, mind megtértek —
Egyet ott nem felejtettek:
Keletjáró aradiak
Vendégei ős Byzancznak.
Sokat láttak, jót és szépet,
Gyöngyöt, ékszer, tenger kincsét,
Csupán egyet nem láthattak,
Mely után mind áhítottak,
Nem láthattak a hurikat
Rejtett arczu szultánakat.

Uj színészek hogy járszának
Egy hónapja bizony annak
Csupa lélek a kis csapat,
Mely most uj irányban halad,
A színház most már Nemzeti
S mégis ürességgel teli
Azért édes közönségem
A művészet szent nevesen
Látogasd hát a színházat,
A hol most **nem trikót** láthatsz.

Feltalálónk nekünk is van,
Mi különös sincsen abban:
Hogy papirgyár igazgató —
Repülőgép feltaláló.
Csakhogy baj van az időben,
Nem repülhet sikeresen!
Elhalasztja halogatja,
Repülését a Marosba . . .
Mentse az ég őt meg ettől,
Inkább zengünk sikeréről.

Vendég angol, agrár gazdak.
Városunkat látogatták,
Városunkat és környékét,
Jó bortermő szép vidékét.
Tapasztalni jöttek, mondták —
T-nultak-e? elhallgatták!
Fecerunt magnum áldomás
Ez kell az angolnak s nem más,
Ádáz ellenségi burnak
Nem adták fejüket bűnnek.

Itt lesz már a kánikula
Férjek mindenéves búja.
Füredőszon, beteg asszony,
Beteg, de csak nyáron bizony.
Egész télen bosztonozik,
Nyár elején már kurázik.
Füredő évad oh te édes
Menyecskének vajmi kéjes.
Idyl után idyll sorban —
Nincs csak a füredőszonban!

Tövis

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kőszínházból kirepült a muzsa, csukva lesznek a kapuk október elsőig. Az az egy hónap, mit Zilahi társulata eltöltött a téli színházban, fáradságos munkával folyt le: melynek erkölcsi eredménye fényesen igazolja, hogy Zilahival mint igazgatóval is teljesen meglehetünk elégedve és bátran nézhetünk a téli színházi évad elé. Hogy Zilahinak beütt-e anyagilag is ez az egy hónapi működés és hogy reményeiben nem csalatkozott-e? arra könnyű megfelelni, hogy — Zilahi más eredményt remélt és hogy anyagi ag bizony gyengén fizetett az új igazgató lelkes vállalkozása. Még ha úgy ment volna mint az első két hétben, akkor talán az erkölcsi siker mellett egy kis haszon is maradt volna a nyári színház deficit fedezéséhez: mert hogy ott is deficittel fog végződni, az kétségtelen. A nyári színházban se mutathat többet Zilahi társulata, mint amennyire eddig képes volt.

És most már egész bátran elmondhatjuk, hogy a drámai személyzet is igazán elismerésre méltó. Láttuk Gazdy Arankát, Ternyei Lajost, Szabó Irmát, Mariházy Miklóst, Lukács Juliskát, P. Csiga-házi Etelt, Csiki Lászlót, a kik kitűnően összevannak tanulva és játékuik mindenkor a művésziesség magaslatán áll, ezt legjobban tapasztaltuk a „Dolovai nábob leánya“ előadásai alatt, a mely darabban természetesen Zilahinak is kijutott az oroszánrészből. A „Közönyt közönnnyel“ című darabban szintén kitűnően érvényesültek a szereplők. Borostyán Sári, Sarkadi Aladár, Daróczy Ilka, Győre Alajos, Gózon Béla szintén tetszenek, a mikor nekik való szerephez jutnak. B. Szabó József pedig kitűnő szalon bonviván-nak bizonyult, a mit megjátszik, abban semmi kifogásolni való nincsen.

A nyári színház: Herczeg Ferenc „Balatoni rege“ látványos, regényes színművével nyílik meg, a próbákról és a kiállításról ítélve ez kassza darab lesz.

Herczeg Ferenc ezen színjéka Mátyás király korában játszik, midőn Mátyás incognitóban a Balaton regényes vidékére megy üdülni és lerázni magáról az uralkodás nehéz gondjait. Mátyás király azonban a kellemeset a hasznossal is össze tudta egyeztetni és nem éppen elhagyatott vidékre megy sátorozni, hanem a szépségéről híres Benigna asszony (P. Lukács Juliska) vára alá. A véletlen kedvez Mátyás terveinek. Benigna asszonynak ugyanis panasza van, mert várait el akarják venni és emiatt

Békés Gyula, színházi titkár.

panaszával Mátyáshoz (Ternyei Lajos) fordul. Mátyás hajlandó tárgyalni a szép özvegygyel, de csak négy szem közt. — Benigna beleegyezik és rendezvoust ad a királynak, de valóban az a szándéka, hogy Mátyást a várában ünnepélyesen fogja fogadni és nem titkon.

És most következik a színmű regényes része: Sió urfi, (Szabó Irma) a Balaton egyik legpajkosabb sellője, esínyt követ el a Balaton királya ellen és ennek ütlegei elől a szárazra menekül és könnyelmű bohém-lával el is határozza, hogy nem is megy többé vissza a hazájába, hanem kimegy a nagy világra, esínyeket elkövetni.

El is kezdi mindjárt azon, hogy a szép molnárné (Parlaghy K.) kakasát ellopja és folytatja ott, hogy behízelegvén magát Mátyás udvarába és ennek kegyeibe, rögtön ennek és borsót tör az orra alá.

A véletlen ugyanis odaveti Kinizsi Pált (Csiky László) aki a király érdemei elismeréséül nemessé, temesi banná és számos vár urává tesz.

Szabo Irma.

A kis Sió egy fa tetejéről kilesi, hogy Benigna asszony és Kinizsi lángra gyultak egymás iránt s el is tökéli magában őket összeboronálni.

Álmában ellopja a király peesét gyűrűjét és ennek segítségével papot rendel Benigna asszony várába, azzal a parancsossal, hogy Kinizsivel — kit szintén oda csal — adja egybe.

Ugyanaz estére adott Beniqua asszony rendezvoust Mátyásnak. Mire Mátyás csendesen beoson a vár titkos lépcsőjén Benigna asszony fülkéjébe, a bonyodalom már kész és ott ovációval és tarackdurrogással fogadják. Mátyás meglepetése akkor lesz teljes, mikor megtudja, hogy Kinizsi az ő rendeletére már nőül is vette Beniquát.

Mint minden jó darabnak, ennek is jó a vége: Mátyás megboesájt az ő hatalmas Kinizsijének, Sió pedig jónak látja ütleget elől, a melyet ezuttal Mátyástól kapott volna, egy hatalmas salto mortaléval Beniqua asszony várából leugrani a Balatonba, ahol per sze nagy örömmel fogadják.

Az utolsó felvonást kedvessé teszi a balatoni sellők elfogatása, amely szép és festői képet nyújt.

Még néhány szót a darab kiállításáról. Azt főlősleges említeni, hogy az összes jelmezek teljesen korhűek. Kiválak Mátyás király és Kinizsi jelmezei, ugyszintén P. Lukács Juliskának is pompás toillejtjei is feltűntek.

A diszletek közül nagyhatású lesz a Balaton látképe, Mátyás király vadász sátora, de legfigyelemre méltóbb Benigna vára, melynek mintáját sikerült Zilahy igazgatónak az egyetemi könyvtárban felkutatni, ahol annak egy eredeti metszetét őrzik. Eme metszet nyomán készítette a szintársulat művész festője, Végh Pista a hatásos diszletdarabot.

ÁLOMBAN VALÓ.

Egy angyal állt előttem álmaimban,
Aranymérleg csüggött alá kezén,
Kérdőleg nyílt meg búmosolygó ajka,
S két fényes könny rezgett borús szemén.

Im itt az élet — ezólt, — im itt a jövőndöd,
Most válaezez, itt a percz, most vagy eoha,
Kézedben a rejtélyes fátyol titka —
Itt élted pokla a paradicsoma.

E félben boldogéág, ezerece nagyéág
S a ezenvedécek feledéce van. —
E másik félben, mely eötét e nehéz :
Itt ezerelem van, kin, e emlékece.

S az égi ezóra fény ömlött elémbé,
Gyönyörbe úszott meglepett szemem ;
Míg meeeze távol, halvány ezomoróan,
Állt méla pillantázzal kedveem.

Vidd el — kiálték — mind e földi kéjt,
Nekem ezerelemet adj e ezenvedézet
Ee örökké való emlékezetét!

JANKA WOLF.

F. Csigházy Etel.

ÁLLOM.

Irta: MOK FERENCNÉ.

I.

A vártemplom mögül a hold ezüstös fényével bukkant föl, szelid fénye beborította a tér friss, zöld gyepjét, százados fáit. A sétatér felől az esti szellős édes virágillatott hozott; a hársfák, vadgesztenyék sűrű lombjaikkal összebujtak és suttoztak, reszkettek a hold ezüstjében fürödve. Valahol cigányzene akkordjai hangzottak föl.

Egy hárs alatt, mely terebélyes ágait messze kinyújtotta, ifju leányka ült. Könnyű, nyári ruhája simán odatapadt szép alakjára. Szemben vele Pető Ernő egy alacsony kerti székre telepedt le. A fiu alig volt tizenkilenc éves, a leány tizenhat. A templom felé vezető kavicsos uton két nő sétált. Az egyik, a leány édes anyja, a másik a fiu néneje. Csendes beszélgetésbe voltak elmerülve s nem hallhatták a suttozást a hárs felől.

A fiu mélyen nézett a leány acélkék, kristálytiszta szemébe.

Ah! nézd ott fejük fölött a csillagokat, a milyen örökfényű azoknak ragyogása, oly örök, igaz marad a szerelmem irántad!

A leány halkán felelte:

— Ernő, vannak hullócsillagok is s a szerelmed, félek, szintén az lesz!

— Oda ne szólj! ha beláthatnál szívembe, kiolvashatnád onnan, hogy mi tölti be lényemet, mily határtalan az az érzés, mely örökre nozzád fűz! A te szemed ragyogása ad erőt majd a küzdelmekre, te mosolyod lesz minden jó tettemért legnagyobb jutalmam. Csak szeress Ádám, szeress változatlan nagy szerelemmel s mi boldogok leszünk egykor — meglásd.

A fiu szinte reszketett az elmondott vallomás hatása alatt; az első, szent szerelem rajongó imádata beszélt az okos szép szemekből.

A leány keze remegve nyult a fiu karja után.

— Ernő, édes Ernő! a tiéd leszek egykor igérem, várni fogok reád hűséggel; várni arra a boldogító időre, mikor nyíltan vallhatjuk be a világnak, hogy egymáséi vagyunk, egymást szeretjük. De félek. Ernő, a te szerelmed csak bolygófény marad, mely csak csalogat, biztat és nem állandó, nem örök!

— Édes szerelmem, angyalom! csak te légy igaz hozzám. A te szerelmed meg fog óvni minden büntől, keservtől, a te tiszta vonzalmad megóv az élet minden salakjától. Holnap elválunk. Én megyek Budapestre tovább tanulni. — De Budapesten is veled leszek gondolatban mindég. Éretted akarok tanulni, küzdeni, férfi lenni. De mielőtt elmennék, add nekem tiszta ajkad első, szent csókját! legyen ez a csók eskünk, vallomásaink, igéreteink pecsétje!

A fiu kérőn, piros arccal nézett a leányra.

Ada tétova hangon mondotta:

— De Ernő! hová gondolsz! majd akkor, midőn jegyesed leszek — most . . . most még . . . nem Lehorgasztott föl állott a szép fiu a leány előtt.

— Hát megtagadod ezt a kérésemet tőlem! Most bucsuznunk kell. Ma utóljára találkozunk!

A fiu a leány keze után nyult, a másik pillanatban a halk zokogásban vonagló leányka feje ott pihent a fiu ziláló mellén.

— Szerlek Ernő, szeretlek! — suttozta lázas hévvel a kicsi, piros száj.

A leány egy forró, szenvedélyes, reszkető csókot érzett égni ajakán . . .

— Isten veled! A tiéd, a tiéd.

Egy denevér halk szárnycsattogással repült le a templomtorony ereszeről egy álmos madárka felriadva dugta fel fészkeből kis fejét, a buja, harmatos fűben tücsök csiripelt.

Csak egy állomszerű pillanat volt, míg a fiu szívére érezte a leányka keblének sebes pihegését és ez a pillanat, az üdvösség pillanata, felért eny élettel! . . . Ernő sietve ment el, a leány behunyta szemmel álmodott tovább, álmodott egy édes, csodás tündéralmot.

A hold lassan uszott tovább az ég feketeségében, a szellő szerelmesebben ölelgette a fák remegő lombsátorát, a levegőben csupa illat, kábitó illat lengett. S ebben a misztikus nyári éjszakában oly édes, oly részegítő egy csodás jövendő boldogságáról álmodozni.

Az első szerelem varázsvesszejével megérintette a leány szüzi, tiszta lelkét, érintetlen szívét. És az az ifju szív megdobbant az édes sejtéstől.

Az a csók meg ott égett ajakán.

II.

Fél év telt el.

A rózsaszín selyemernyős lámpa kellemesen világította be a kis szalont. A nagy kályha közelében egy kis asztalka mellett egy ifju pár sakkozott. A csontfigurák szeszélyes ugrásokat tettek a kockás táblán a fiatalok keze szórakozottan igazgatta őket. Meg, megremegtek, midőn egymáshoz ért a kezük, s ilyenkor egymásba kapcsolódott a tekintetük.

— Sakk matt — szólott a leány trefás ingerkedéssel. A fiu reá nézett.

— Igaza van Ada! sakk matt lettem, szórakozott vagyok. Kárpoztlásul e kudarcért egy dalt játszom neked, azokból, ami kedves dalainkból egyet.

A leány zongorájához ült, az ifju meg a hegedűjéhez nyult. Azok az ujjongó, majd zokogó hangok mind a szívökből fakadtak, mind az ő vágyakozó, reménylő, tiszta szerelmükről meséltek. A leány mély, tiszta tekintettel nézett a fiu szemébe s alig hallhatólag suttozta:

— Ernő, édes Ernőm!

Büszke láng csillant meg a fiu szemében, a mint a leányka bájos arcába nézett. Nagyon-nagyon szerették egymást s mégis!

Abba a tiszta gyermekszerelembe már egy árny lopódzott be, egy alig észrevehető árny, de a mely mégis ott van és égeli a leány lelkét.

A budapesti élet, mint ha változást idézett volna elő a fiu szívében. Ritkán beszélt szerelmükről. A nézése a régi maradt, az a gyöngéd, forró tekintet mindig beragyogott a leány lelkébe. S mégis . . .!

Miért bírál'a őt oly gyakran? miért kifogásolta most egyszerre a tartását, a mosolyát az öltözködését? A nagyvárosban élő fiu már fél év mulva más szemekkel nézte őt, mint azelőtt. Azelőtt ő volt a királynője, az ő számára, a föld legszebb, legtökéletesebb lénye?

Mind több és több vendég gyűlt össze a barátságos szalonban. A theánál vig társalgás folyt. A Budapestről felkerült jogászt, Pethő Ernőt mindenfelől kérdésekkel ostromolták. Mosolygó, kissé elbizakodott arccal válaszolt a fiu. S midőn egy fitos orru kis leány kíváncsián kérdezé: „Mondja csak Ernő, igaz, hogy maguk jogászok huzzák a primadonnák fogatait?” Kissé lenéző hangon felelte: „Né ha megesik! De magok vidéki leánykák ezt nem értik, mikor elfog minket a művészi lelkesülés!”

Mintha egy tü hegyével szurtak volna Ada szívébe. Alig érezhető kis fájdalom, de mégis ott volt a szívében.

A fiu pesti életéről mesélt: vörösbaju színésznőről, egy elvált asszonyról, villamoson egy kaland, tüntetések egy tragika erkélye előtt.

Csak elmosódva hallotta Ada az előadást. A lelke messze kalandozott a fiatal, vig társaságtól. Lelke visszaszállt a multba: a holdvilágos nyári estére gondolt. Oda, a hárs ölelkező lombjához tért az emlékezete: olyan régen volt . . .

III.

Ujabb két év telt el.

A kaszinó parkettes tánctermeben fényes bál zajlott le. Most négyest rendeztek, az utolsó figurákat járták már. Végre vig, duhaj csárdásba kapott a cigány.

(Folytatjuk)

IRODALOM.

— **Uj napilapok.** Két új napilap indult meg Aradon az aradi nyomdárészvénytársaság kiadásában. Az egyik „Aradi reggeli-lap“ a másik „Aradi estilap“ címen. Mind a két lapot Hunyár Algernon jeles tollú hírlapíró szerkeszti. Az új vállalatnak előre láthatólag nagy jövője van. Nap-nap után úgy a reggeli, mint az estilapot elkapkodja a közönség: és ez nem

is csoda, mert a kitünően szerkesztett lapokban minden olyan olvasható, a mi még az nap történik.

*

Tarka versek címen csinos kiállítású könyvecskét adott ki *Salgó* Henrik. A szerző előszavában azt írja, hogy egyedüli célja az olvasót rövid időre mulattatni. Hát ez részben sikerült is neki, mert a kötetben több mulatságos és ügyes kis költemény van, melyek sorai között átsillámlik a tehetség.

A fiatal kezdőnek ajánljuk, hogy dolgozzék kitartással, törekedjék verseinek belső értékét is adni, ez képezze főcélját és hisszük, hogy akkor sikert arat.

A NAGY VILÁGBÓL.

Munkácsy-emléktábla Aradon. A Templom-utcai leányiskola falába holnap egy emlék-táblát helyeznek el, mely azt fogja hirdetni, hogy abban a házban valamikor *Munkácsy* Mihály tanult. Felesleges talán mondanunk, hogy az a ház mind annak dacára, hogy rozoga s hogy sokáig nem fog állni a fundamentumán, igen nagyon becses épület nekünk. Tehát az is igen hazafias és kegyeletes dolog, hogy új emléktáblával jelítik meg. De az, hogy annyi évek után csak most jutott eszünkbe ez a kötelesség, már inkább jellemző, mint helyes dolog. De mindegy, az a jó, hogy meglesz. A nemzeti szövetség ezen program-pontja nem ér annyit a gyakorlatban, mint ez az emléktábla fellállítás.

*

+ **Költözik a Múzsza.** A közhírházból az arénába. Szerencsés utat kívánunk neki, bár azt hisszük, felesleges. A lakhelyváltásnak meg van alapítva a szerencséje abban, hogy a szinkör helyárai nincsenek felemelve. Több mint valószínű, hogy az aréna havonként még egyszer annyi telt házat fog látni, mint a téli színház. Amilyen szerencsétlen gondolat volt a téli színház helyárait felemelni, éppen olyan szerencsés tett volt a szinkör helyárait a régieknek meghagyni. Mert mi elismerjük az igazgató indokait, de a pénzküldésben borzasztó konzervatívok vagyunk.

*

— **Orosz világ.** A francia köztársaság elnöke ugyancsak zavaros időkben tett látogatást az orosz cárnál. Parasztforradalom, merényletek előzték meg ezt a látogatást és most is, mikor zsarnoki kiméretlenséggel fojtották el a szabadságra törekvő mozgalmat, hamu alatt még mindig lappang a szenvedelmes parázs. *Loubet* látogatását közvetlenül a következő incidens előzte meg: Mialatt a cár *Loubet*-vel Kronstadtban találkozott, nagy tüntetés folyt le a téli palota előtt! A rendőrség attól tartott, hogy Kronstadtban lesz a tüntetés és oda gyűj ötte össze az erejét úgy, hogy nem tudta a tüntetést megakadályozni. A téli palota előtt több ezerre menő diák és munkás foglalt állást, akik forradalmi dalokat kezdtek énekelni és ilyen kiáltásokban törtek ki:

— *Halál a zsarnokra! Éljen az elnök!*

Egy diák felállt egy rögtönzött emelvényre és Bal-masevet, Szijagin gyilkosát dicsőítette beszéddel. Közben egy nyomtatott közleményt osztottak széjjel, amelynek ez volt a címe: *A meggyilkolt testvér*. Az izgatott tömeg ezután valóságos *közáport zúdított a téli palotára*, melynek összes ablakai betörték. Nemsokára kivonultak a kó-zákok, akik széverték a tömeget. Mikor Loubet és a cár megerkeztek, a tömegeből sok ilyen kiáltás hallatszott:

— *Éljen az elnök! Vesszen a zsarnok!*

Loubetot, a francia köztársasági elnököt nem nagy, kedvre hangolhatta ez a szívélyes fogadtatás, a hol a gazda az ur, a minden oroszok cárja — az ő népei, vérei közt oly antipatikus: ott a vendégnek is könnyen baja eshetik.

*

+ **A hivatottabbak.** Egymásután két fiatal költő pusztult el. Alig néhány hete hogy elhantolták Veszelei Károlyt a mélabús költőt: most pedig Herczeg János az, a ki hatyu dalát megírta, s alig hogy letette a tollat, a kegyetlen halál újra kioltott egy isteni szikrát, melynek gyújtó hatása a költészet istenének szolgált. Herczeg Jánosnak már szép neve volt az irodalomban, s annál szomorúbb és fájdalmasabb a sors könyörtelensége, hogy a hivatottabbakat szólítja el az elpusztulás végtelen sötétségébe. Itt adjuk a korán elhunyt poéta néhány versét:

Oly hűtlen minden! A dicsőség?
Még nem is szórta sugarát,
Alkonyodó napomnak többé
Meleget, új fényt nem ad.

A lira hurjáról lesiklik
Fáradtan reszkető kezem,
Oh, Műzsám, tudod-e, mit tettél,
Mikor itt hagytal betegem?

Már nő az árny, leszáll az alkony,
Csak szenvedek, csak sorvadok:
Oh mire várjak, mit reméljek,
Ha, cserbehagytak a dalok . . .

*

A bánat húrja ritkábban szól:
Maholnap kifogyok a dalból!
Egykedvűen nézem a világot,
Mint aki már eleget látott.

Elillan egy két emberöltő,
Mélységesen hallgat a költő,
Hírnév se szárnyal majd felőlem,
S elhantolnak a temetőben! . . .

*

Stadler érsek bűnbánata. A szerajevói érsek ugyancsak lelkére vette azt az intó szót, mely a legmagas fórumról őt érte.

Stadler szerajevói érsek tudvalevőleg hallatlanul vak-merő hangu föliratot küldött a pápának, melyben a San Girolamo intézet régi illir nevének visszahelyezése ellen tiltakozott és megvádolta a *magyar kormányt* és a közös diplomáciát, hogy a horvátok iránt ellenséges indulattal jártak el. *Goluhozszi* gróf az osztrák delegáció költségvetési bizottságában *Vukovich* dalmata-horvát delegátus kérdésére az érseknek ezt az állítását *önkényes rágalomnak* nyilvánította, mely ellen — mondotta — nem tiltakozhatik elég keményen és határozottan. A Girolamo nevének visszahelyezése a szent atya saját kezdesére történt, mert békét akart és mert azt hitte, hogy a régi történelmi név visszahelyezésével helyreállítja a békét. A miniszter, a ki egyházfővel szemben szokatlan egyéb kemény szóval is élt, biztosította a delegátust, hogy Montenegró merőben mást követelt, mint a mi történt és Ausztria Magyarország vereségéről e dologban szó sem lehet. Bizony csakis radikális ellentállással lehet az ilyen fékevesztett magyargyűlölő nagyságokat észretériteni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Keziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdekl, szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá czimzendők.

Kezdő Poéta Arad. Mi szívesen látunk mindenkit, ezt újra ismételjük. De a beküldött versek nem közölhetők! Ime a vélemény: Daloknak dalok az ön versei, az igaz. Simák, rendesek, okosak, akár egy főkönyvvezető. Dehát mikor a dalokban éppen az a dal, ami csapongó, emelkedett, merész, szinte rendetlenül lángoló, éppen ez a különös a költészetben, hogy abban nincsen „metier”. A verslábak pontos tudása, metszetek, rímek, szakok berendezése, mindez csekélység, a mit már III. gimnáziumban is tudnak. De az érzelem emelkedettsége, a gondolat melegsége, szinte forrósága s a kifejezések szépsége . . . ez az, a mit mindenki vár. A költészetből sosem lehet *mechanika*. A dalokat elpusztítottuk.

Álma Arad. Igen ügyes dolog, térszűke miatt most ki-maradt.

Pethúr Arad. Szép a hősiesség, de nem ilyen modorban: a többire nincs semmi véleményünk.

Azért nem bérló Arad. Azt tessék Zilahitól megkérdezni. **L. J. Budapest.** Felette örvendünk, hogy meg fog indulni köszönet érte — akkor mi is megindítjuk.

M. H. Budapest. Akár a mi czimünkre is: az első számtól menni fog.

Falusi Terka. Erre ugyan az a véleményünk, a mi az elsöre.

Hamupipőke Arad. Igaz, hogy kedves és hálás téma, de rosszul van megírva.

Nem közölhetők. Liza bonne — Késő bánat — Ákác-lombok. — Alkalmi versek. — Az én regényem. — Hogyha úgy volna.

Kolozsvár. Jenő! Én tisztában vagyok az egész ügygyel! A cserepéldányt várom: level menni fog, üdv.

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkoznak.